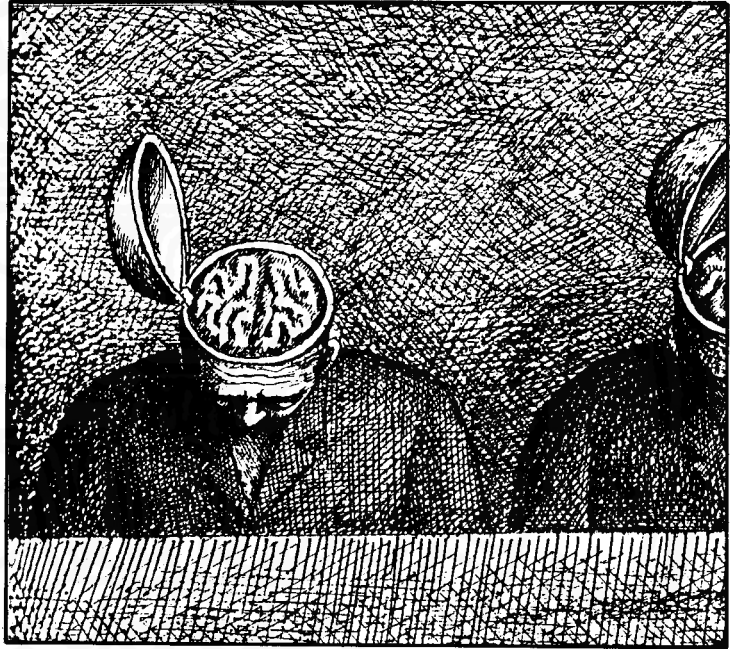

ทัศนคติ ที่บอกได้จากภาษา

ติญ ศรีนราวัฒน์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาษามีได้เป็นแค่สื่อที่มนุษย์ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารทางการพูด แต่ภาษายังทำหน้าที่สำคัญในการบ่งบอกลักษณะของสมาชิกในกลุ่มซึ่งจำแนกตามเชื้อชาติ สังคม และวัฒนธรรม กล่าวคือ เราสามารถทราบลักษณะของบุคคล พื้นฐานทางการศึกษา ตลอดจนทั้งสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลนั้นได้จากภาษา นอกจากนี้ ภาษาที่พูดของคนกลุ่มหนึ่งในสังคมหนึ่ง หรือในสถานการณ์หนึ่ง ๆ อาจทำให้ผู้ฟังเกิดทัศนคติหรือความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งต่อผู้พูดได้ และทัศนคติดังกล่าวถือเป็นตัวแทนความนึกคิดของกลุ่มบุคคลที่อยู่ในสังคมเดียวกันและพูดภาษาเดียวกันกับผู้ฟังนั้น

การศึกษาทัศนคติของมนุษย์เป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจและแพร่หลายอย่างกว้างขวาง เพราะการทราบทัศนคติของบุคคลหรือกลุ่มสังคมใดสังคมหนึ่ง จะช่วยให้ทราบความรู้สึกนึกคิด ตลอดทั้งแนวโน้มในการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มสังคมนั้น ๆ ที่จะมีต่อบุคคล กลุ่มสังคม หรือต่อเหตุการณ์หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้อง ทัศนคติดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ ยกตัวอย่างเช่น พฤติกรรมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจหรือการมองบุคคลอื่นของเรา มีผลต่อระดับความก้าวหน้าและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของเรา นอกจากนี้ยังช่วยเราตัดสินใจในเรื่องการเลือกเข้ากลุ่ม เลือกอาชีพ ตลอดทั้งเลือกปรัชญาในการดำเนินชีวิตอีกด้วย

ในปี 1960 วอลเลส แลมเบิร์ต (Wallace Lambert) นักจิตวิทยาสังคม และเพื่อนร่วมงานที่มหาวิทยาลัยแมคกิลล์ (McGill) ประเทศแคนาดา ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาชาวแคนาดาสองกลุ่ม ซึ่งพูดภาษาแม่แตกต่างกัน คือ กลุ่มนักศึกษาที่มีเชื้อสายอังกฤษ กับกลุ่มนักศึกษาที่มีเชื้อสายฝรั่งเศส เพื่อดูว่าทั้งสองกลุ่มนี้ต่างมีทัศนคติต่อคนแคนาดาที่มีเชื้อสายเดียวกันกับตนและต่อภาษาแม่ของตนอย่างไร อีกทั้งมีทัศนคติต่อคนอีกกลุ่มหนึ่งและภาษาของคนในกลุ่มนั้นอย่างไร แลมเบิร์ตใช้วิธีวัดทัศนคติโดยทางอ้อมด้วยวิธีการที่เรียกว่า “Matched-guise technique” หรือวิธีการจับคู่หลอก ๆ โดยให้แต่ละกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งได้แก่กลุ่มที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่และกลุ่มที่พูดภาษาฝรั่งเศสนั้นฟังเสียงพูดสั้น ๆ จากเทปบันทึกเสียง เสียงที่ได้ยินจากเทปนี้จะเป็นเสียงคนพูดซึ่งพูดในเรื่องเดียวกัน 2 ภาษาคือภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ซึ่งในแต่ละภาษาอาจมีมากกว่า 2 เสียงก็ได้ ทั้งนี้แต่ละเสียงจะเรียงสลับกันไปตามแต่ละภาษา เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส อังกฤษ ฝรั่งเศส เป็นต้น ผู้ตอบหรือตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มจะไม่ทราบว่าเสียงที่ได้ยินทั้งสองภาษานั้นเป็นเสียงพูดของคน ๆ เดียวกัน ก่อนที่จะฟังเทปผู้ตอบจะได้รับการบอกเพียงว่าจะได้ฟังเสียงคนพูด

และในขณะที่ฟังขอให้จินตนาการตามเสียงที่ได้ยินว่าผู้พูดน่าจะมีบุคลิกลักษณะ อุปนิสัยใจคอ และฐานะทางสังคมอย่างไร เป็นต้น วิธีการดังกล่าวอาศัยหลักการที่ว่าทัศนคติที่มีต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ย่อมสรุปรวมถึงทัศนคติที่มีต่อภาษาพูดของบุคคลนั้นด้วย เมื่อฟังเทปจบแล้วผู้ตอบจะประเมินค่าเสียงแต่ละเสียงที่ได้ยินโดยให้คะแนนมากหรือน้อยในแต่ละเรื่อง เช่น ในเรื่องรูปร่างหน้าตา สติปัญญา ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจดี ความซื่อสัตย์สุจริต ฐานะทางการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และฐานะทางสังคม เป็นต้น ยกตัวอย่างในเรื่อง “รูปร่างหน้าตา” ผู้ตอบจะใส่เครื่องหมายกากบาทในช่องว่างตามความเห็น (ซึ่งอาจมีจำนวน 5 หรือ 7 ช่อง ระหว่างคำว่า “รูปร่างหน้าตาดี” ด้านซ้ายมือสุด กับคำว่า “รูปร่างหน้าตาไม่ดี” ด้านขวามือสุด) จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ตอบที่มีเชื้อสายอังกฤษประเมินผู้พูดเมื่อพูดภาษาอังกฤษสูงกว่าเมื่อพูดภาษาฝรั่งเศสในเกือบทุกเรื่อง ส่วนกลุ่มผู้ตอบที่มีเชื้อสายฝรั่งเศสไม่เพียงแต่ประเมินเสียงพูดภาษาอังกฤษที่ได้ยินสูงกว่าเสียงภาษาฝรั่งเศสแล้ว ยังประเมินเสียงภาษาฝรั่งเศสต่ำกว่าเสียงภาษาอังกฤษอีกด้วย จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงว่า กลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะมีทัศนคติในทางบวกกับกลุ่มและภาษาของตน ส่วนกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่ามักจะมีทัศนคติไปในทางบวกต่อกลุ่มที่สูงกว่าเช่นกัน ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นความนึกคิดหรือทัศนคติโดยส่วนรวมที่เป็นแบบเดียวกัน (Stereotyped attitudes) ของประชาชนแต่ละกลุ่มในแคนาดาดังกล่าว แลมเบิร์ตและผู้ร่วมงานวิจัยได้ให้ข้อสรุปว่าทัศนคติของบุคคลหนึ่ง ๆ ที่มีต่อกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่งไม่ว่าจะเป็นกลุ่มทางชนชาติหรือกลุ่มทางวัฒนธรรมย่อมหมายรวมถึงทัศนคติของบุคคลนั้นที่มีต่อภาษาพูดของกลุ่มคนกลุ่มนั้นด้วย และทัศนคติที่แสดงออกนั้นเป็นแบบเดียวกันกับทัศนคติโดยทั่วไปที่มีต่อเรื่องหนึ่ง ๆ ของคนในสังคมเดียวกันกับตน

การศึกษาทัศนคติทางภาษาด้วยวิธีการของ

แลมเบิร์ตดังกล่าวเป็นที่แพร่หลายในเวลาต่อมาโดยเฉพาะในยุโรปและอเมริกา ได้มีการดัดแปลงวิธีการวัดทัศนคติให้เหมาะสมกับกลุ่มสังคมที่ศึกษา ตลอดจนทั้งศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติทางภาษาในขอบเขตที่กว้างขวาง เช่น การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อภาษาถิ่นแบบต่าง ๆ หรือต่อสำเนียงการออกเสียงและลีลาการพูดแบบต่าง ๆ เป็นต้น ผลจากการศึกษาส่วนใหญ่สอดคล้องกัน คือ ผู้ตอบจะอิงทัศนคติรวมซึ่งเป็นความเห็นโดยทั่วไปของกลุ่มสังคมของตนที่มีต่อภาษาและผู้พูดภาษาหนึ่ง ๆ แบบของภาษาที่พูดโดยกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะได้รับการประเมินสูงกว่าภาษาที่พูดโดยกลุ่มคนที่มีฐานะด้อยกว่า ตัวอย่างเช่น การศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ ที่พูดโดยกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันทางสังคมในสหรัฐอเมริกา (Tucker and Lambert, 1969) พบว่า ภาษาที่พูดโดยคนอเมริกันผิวดำในรัฐทางใต้ได้รับการประเมินในระดับที่ต่ำที่สุด เมื่อเทียบกับภาษาที่เป็นแบบฉบับในการพูดของผู้อ่านข่าวทางวิทยุและโทรทัศน์ทั่วประเทศหรือเมื่อเทียบกับภาษาของคนอเมริกันผิวขาวในรัฐทางใต้ด้วยกัน แต่จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย การศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นทัศนคติที่แตกต่างกันของคนอเมริกันซึ่งมีต่อคนต่างกลุ่มต่างเชื้อชาติในประเทศเดียวกัน

ในยุโรป อังกฤษเป็นประเทศที่มีการศึกษาทัศนคติทางภาษาอย่างกว้างขวาง ยกตัวอย่างการศึกษาของ เชเน (Cheyne) (Edwards, 1982) ซึ่งใช้ Matched - guise technique ศึกษาทัศนคติของชาวสกอตและชาวอังกฤษที่มีต่อสำเนียงภาษาอังกฤษที่พูดในสกอตแลนด์และสำเนียงอังกฤษตามท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศอังกฤษ ผลการศึกษาพบว่า ทั้งชาวสกอตและชาวอังกฤษต่างประเมินสำเนียงอังกฤษแบบสกอตว่าด้อยกว่าสำเนียงที่พูดในถิ่นต่าง ๆ ของประเทศอังกฤษ แต่ผู้พูดสำเนียงสกอตได้รับการประเมินในเรื่องความเป็นมิตรสูงกว่าผู้พูดสำเนียงอังกฤษอื่น ๆ

วูล์ฟกัง เวิลค์ (Wölck, 1973) ศึกษาทัศนคติ

ของชาวเปรูที่มีต่อภาษาสเปนซึ่งเป็นภาษาราชการและภาษาเคชัว (Quechua) ซึ่งเป็นภาษาพื้นเมืองประจำชาติของชาวเปรู เวิลค์พบว่า ผู้พูดภาษาสเปนได้รับการประเมินสูงกว่าผู้พูดภาษาเคชัวในด้านฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และสติปัญญาความสามารถ แต่ผู้พูดภาษาเคชัวได้รับการประเมินสูงกว่าผู้พูดภาษาสเปนในด้านบุคลิกลักษณะ และอุปนิสัยใจคอ

เนื่องจากยังไม่มีการศึกษาทัศนคติทางภาษาเกี่ยวกับภาษาไทยหรือภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ มาก่อน และด้วยความรู้สึกที่ว่าคนไทยมีทัศนคติต่อภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ แตกต่างกัน ผู้เขียนจึงสนใจทำการศึกษาในเรื่องนี้ โดยได้เลือกศึกษาทัศนคติของคนไทยต่อภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสาน เหตุที่เลือกศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสานเนื่องจากเห็นว่าภาษาไทยอีสานเป็นภาษาที่พูดโดยประชากรจำนวนมากเป็นที่สองรองจากภาษาไทยกรุงเทพฯ ผู้เขียนใช้ Matched - guise technique เนื่องจากการศึกษาที่ผ่านมาแสดงว่าเครื่องมือดังกล่าวใช้วัดทัศนคติทางภาษาโดยทางอ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และโดยทั่วไปผู้ฟังจะจับไม่ได้ว่าเสียงที่ได้ยินในสองภาษานั้นเป็นเสียงของคน ๆ เดียวกัน ผู้เขียนได้นำเครื่องมือดังกล่าวมาดัดแปลงตามความเหมาะสม เสียงพูดจากเทปที่ใช้เป็นตัวอย่างภาษาไทยกลางและไทยอีสานนี้มีทั้งหมด 8 เสียง เป็นเสียงผู้ชาย 4 คน ทุกคนพูดเรื่องเดียวกัน คือเรื่องเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรบางชนิดในการแก้โรคท้องผูกและท้องอืดเฟ้อ โดยแต่ละคนจะพูดเรื่องเดียวกันนี้ 2 ภาษา คือ ภาษาไทยกลางและไทยอีสาน ในการพูดภาษาไทยอีสานแต่ละคนจะออกเสียงตามสำเนียงประจำถิ่นของตน การพูดจะอยู่ในลักษณะการพูดคุยไม่ใช่การอ่านและอาจใช้ศัพท์หรือรูปประโยคที่แตกต่างกันไปตามลักษณะภาษาไทยอีสานประจำถิ่นของตน ตัวอย่างภาษาไทยอีสานที่ใช้เป็นตัวแทนภาษาถิ่นอีสาน ได้แก่ ภาษาที่พูดในจังหวัดขอนแก่น อุบลราชธานี เลย และสกลนคร ฉะนั้นเสียงที่ปรากฏในเทปจะมีทั้งหมด 8

เสียงเรียงสลับกันไประหว่างเสียงภาษาไทยกลางและไทยอีสาน แต่ละเสียงมีความยาวประมาณ 45 วินาที ตัวอย่างประชากรผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณลักษณะของผู้พูดจากเสียงที่ได้ยินจะประเมินใน 12 ลักษณะต่อไปนี้ คือ รูปร่างหน้าตา สติปัญญา ความเชื่อมั่นในตัวเอง ความมานะพยายาม ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำ ความมีน้ำใจดี ความซื่อสัตย์สุจริต ฐานะทางการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และฐานะทางสังคม เมื่อฟังเสียงแต่ละเสียงแล้ว ผู้ประเมินจะใส่เครื่องหมายกากบาทลงบนช่องว่างช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องตามความมาก - น้อยตามความเห็นในแต่ละลักษณะ ทั้งนี้ผู้ประเมินหรือผู้ตอบจะไม่ทราบเลยว่าเสียงที่ได้ยินทั้งหมดเป็นเสียงพูดของคน 4 คน แต่จะเข้าใจว่าเป็นเสียงพูดของคน 8 คน

นอกจากใช้ Matched - guise Technique แล้ว ผู้เขียนยังได้ใช้แบบสอบถามอื่น ๆ อีก 2 ชุดในการจัดทำทัศนคติของตัวอย่างประชากร เพื่อศึกษาว่าทัศนคติที่วัดได้จากการใช้ Matched - guise technique และทัศนคติที่วัดจากแบบสอบถามสอดคล้องกันหรือไม่ นอกจากนี้ในแบบสอบถามจะสำรวจความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานของกลุ่มตัวอย่างประชากรด้วย

ตัวอย่างประชากรในการศึกษาซึ่งทำหน้าที่ประเมินคุณลักษณะของผู้พูดจากเสียงที่ได้ยินในเทป และเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นนักศึกษาที่สุ่มจากนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง ประจำภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2525 จากมหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตัวอย่างประชากรในแต่ละมหาวิทยาลัยประกอบด้วยคน 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่เป็นตัวแทนผู้พูดภาษาไทยกลางซึ่งมิได้มีภูมิลำเนาเดิมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและพูดภาษาไทยอีสานไม่ได้ และกลุ่มที่เป็นตัวแทนผู้พูดภาษาไทยอีสานซึ่งเติบโตมาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและพูดภาษาไทยอีสานได้ดีเท่าเทียมกับภาษาไทยกลาง ในแต่ละกลุ่มจะมีจำนวนนักศึกษายชายและหญิงใกล้เคียงกัน ตัวอย่างประชากรที่มหาวิทยาลัย

ขอนแก่น ซึ่งถือเป็นประชากรหลักในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยนักศึกษากลุ่มละ 70 คน ส่วนนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีกลุ่มละ 30 คน การศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กระทำเพื่อศึกษาว่า ตัวอย่างประชากรที่มีลักษณะธรรมชาติคล้ายคลึงกันเมื่ออยู่ในถิ่นที่ต่างกัน จะมีทัศนคติต่อเรื่องเดียวกันแตกต่างกันหรือไม่

ผลการศึกษาที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นพบว่า ตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม ซึ่งทำหน้าที่ประเมินคุณลักษณะของผู้พูดเสียงในเทปมีความเห็นต่อผู้พูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเกือบทุกลักษณะ เมื่อผู้พูดพูดภาษาที่ต่างกันคือภาษาไทยกลางและภาษาไทยอีสาน จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า ตัวอย่างประชากรกลุ่มภาษาไทยกลางมีทัศนคติต่อผู้พูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกเรื่องยกเว้นในเรื่องความขยันหมั่นเพียรเมื่อผู้พูดพูดเดียวกันทั้ง 4 คนนี้พูดภาษาที่ต่างกัน ตัวอย่างประชากรกลุ่มภาษาไทยกลางนี้ประเมินคุณลักษณะของผู้พูดเมื่อพูดภาษาไทยกลางซึ่งเป็นภาษาเดียวกับตนสูงกว่าเมื่อพูดภาษาไทยอีสานเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นในเรื่องความขยันหมั่นเพียร ความมีน้ำใจ และความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเมื่อพูดภาษาอีสานจะได้รับการประเมินสูงกว่า ส่วนตัวอย่างประชากรกลุ่มที่พูดภาษาไทยอีสานแสดงทัศนคติต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยอีสานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเกือบทุกเรื่องเช่นเดียวกัน ตัวอย่างประชากรกลุ่มนี้ประเมินผู้พูดเมื่อพูดภาษาไทยอีสานสูงกว่าเมื่อพูดภาษาไทยกลาง ยกเว้นในเรื่องต่อไปนี้คือ รูปร่างหน้าตา สติปัญญา ความเป็นผู้นำ ฐานะทางการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และฐานะทางสังคมของผู้พูด

ผลการศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คล้ายกับผลจากการศึกษาที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ดูตารางที่ 2) กล่าวคือตัวอย่างประชากรกลุ่มภาษาไทยกลางมีทัศนคติต่อผู้พูดเมื่อพูดภาษาไทยกลางและเมื่อพูดภาษาไทยอีสานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นส่วน

ตารางที่ 1

ค่า F แสดงความแตกต่างระหว่างทัศนคติของตัวอย่าง
ประชากรที่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่มีต่อผู้พูดเมื่อ
พูดภาษาไทยกลางและเมื่อพูดภาษาไทยอีสาน

คุณลักษณะ	ทัศนคติของตัวอย่างประชากร กลุ่มภาษาไทยกลาง	ทัศนคติของตัวอย่างประชากร กลุ่มภาษาไทยอีสาน
1. รูปร่างหน้าตา	102.67**	14.29**
2. สติปัญญา	78.16**	0.64
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง	41.17**	7.98**
4. ความมานะพยายาม	8.18**	24.74**
5. ความขยันหมั่นเพียร	3.75	43.38**
6. ความรับผิดชอบ	19.95**	16.14**
7. ความเป็นผู้นำ	35.79**	1.70
8. ความมีน้ำใจดี	20.87**	71.87**
9. ความซื่อสัตย์สุจริต	8.44**	35.01**
10. ฐานะทางการศึกษา	191.10**	54.63**
11. ฐานะทางเศรษฐกิจ	140.29**	38.10**
12. ฐานะทางสังคม	129.74**	38.93**

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05
**มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

df = 1/136, p < .05, F=3.84-
p < .01, F=6.63-

หมายเหตุ 1. ตัวเลขที่ขีดเส้นใต้แสดงว่าตัวอย่างประชากร
กลุ่มภาษาไทยกลางประเมินผู้พูดเสียงภาษา
ไทยกลางในเรื่องดังกล่าวโดยเฉลี่ยต่ำกว่าผู้
พูดเสียงภาษาไทยอีสาน

2. ตัวเลขในกรอบสี่เหลี่ยมแสดงว่าตัวอย่างประ-
ชากรกลุ่มภาษาไทยอีสานประเมินผู้พูดเสียง
ภาษาไทยอีสานในเรื่องดังกล่าวโดยเฉลี่ยต่ำ
กว่าผู้พูดเสียงภาษาไทยกลาง

ตารางที่ 2

ค่า F แสดงความแตกต่างระหว่างทัศนคติของตัวอย่าง
ประชากรที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีต่อผู้พูด
เมื่อพูดภาษาไทยกลาง และเมื่อพูดภาษาไทยอีสาน

คุณลักษณะ	ทัศนคติของ ตัวอย่างประชากร กลุ่มภาษาไทยกลาง	ทัศนคติของ ตัวอย่างประชากร กลุ่มภาษาไทยอีสาน
1. รูปร่างหน้าตา	22.07**	3.17
2. สติปัญญา	19.14**	1.47
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง	1.68	0.11
4. ความมานะพยายาม	0.11	8.45**
5. ความขยันหมั่นเพียร	1.53	16.80**
6. ความรับผิดชอบ	2.78	5.55*
7. ความเป็นผู้นำ	1.69	0.30
8. ความมีน้ำใจดี	9.16**	18.53**
9. ความซื่อสัตย์สุจริต	4.13**	4.90*
10. ฐานะทางการศึกษา	81.17**	25.67**
11. ฐานะทางเศรษฐกิจ	67.47**	21.25**
12. ฐานะทางสังคม	45.30**	4.79*
*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05		df = 1/58, p < .05, F=4.00
**มีนัยสำคัญที่ระดับ .01		p < .01, F=7.08

หมายเหตุ 1. ตัวเลขที่ขีดเส้นใต้แสดงว่าตัวอย่างประชากร
กลุ่มภาษาไทยกลางประเมินผู้พูดเสียงภาษา
ไทยกลางในเรื่องดังกล่าวโดยเฉลี่ยต่ำกว่าผู้พูด
เสียงภาษาไทยอีสาน

2. ตัวเลขในกรอบสี่เหลี่ยมแสดงว่าตัวอย่างประ-
ชากรกลุ่มภาษาไทยอีสานประเมินผู้พูดเสียง
ภาษาไทยอีสานในเรื่องดังกล่าวโดยเฉลี่ยต่ำ
กว่าผู้พูดเสียงภาษาไทยกลาง

ใหญ่ ประชากรกลุ่มนี้ประเมินผู้พูดภาษาไทยกลาง เช่นเดียวกับตนสูงกว่าเมื่อผู้พูดพูดไทยอีสานในเกือบทุกลักษณะยกเว้นเรื่องความขยันหมั่นเพียร ความมีน้ำใจดี และความซื่อสัตย์สุจริต ในทำนองที่คล้ายคลึงกับการศึกษาที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตัวอย่างประชากรกลุ่มไทยอีสานจะประเมินบุคลิกลักษณะของผู้พูดต่างกันเมื่อผู้พูดพูดภาษาต่างกัน โดยประเมินให้ผู้พูดภาษาไทยอีสานสูงกว่าเมื่อพูดภาษาไทยกลาง ยกเว้นในเรื่องรูปร่างหน้าตา สถิติปัญหา ฐานะทางการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และฐานะทางสังคม เหล่านี้เป็นต้น

จะเห็นว่า การศึกษาทัศนคติของตัวอย่างประชากรในสองสถานที่ดังกล่าวให้ผลคล้ายคลึงกัน ตัวอย่างประชากรกลุ่มภาษาไทยกลางประเมินผู้พูดภาษาอย่างเดียวกับตนโดยเฉลี่ยสูงกว่าผู้พูดภาษาไทยอีสาน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของแลมเบิร์ตและผู้ร่วมงานในแคนาดาที่พบว่าชาวแคนาดาเชื้อสายอังกฤษประเมินผู้พูดภาษาอังกฤษเช่นเดียวกับตนสูงกว่าเมื่อพูดภาษาฝรั่งเศส สถิตรีทและฮอปเปอร์ (Street and Hopper, 1982) รายงานว่างานวิจัยใน

ทำนองเดียวกันนี้ส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงในประเทศต่าง ๆ เช่นในแคนาดา อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และแม้แต่เปรู ต่างประเมินภาษาและกลุ่มผู้พูดภาษาเดียวกับตนสูง และประเมินภาษาของกลุ่มที่ด้อยกว่าในทางสังคมต่ำกว่าเสมอ ข้อแตกต่างที่น่าสนใจระหว่างสิ่งที่พบในงานของแลมเบิร์ตและการวิจัยในครั้งนี้คือ ตัวอย่างประชากรกลุ่มภาษาไทยอีสานมิได้ประเมินผู้พูดซึ่งพูดภาษาไทยอีสานอย่างเดียวกับตนโดยเฉลี่ยต่ำกว่าผู้พูดภาษาไทยกลางในทำนองเดียวกับที่ชาวแคนาดาเชื้อสายฝรั่งเศสประเมินกลุ่มเดียวกับตนต่ำกว่ากลุ่มเชื้อสายอังกฤษ ความจริงข้อนี้แสดงว่าประชากรกลุ่มภาษาไทยอีสานมีความภาคภูมิใจในกลุ่มและภาษาของตน แม้จะยอมรับในความเป็นจริงบางประการที่ว่าชาวอีสานโดยทั่วไปด้อยกว่าในด้านการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจ เหล่านี้เป็นต้น หากเราจัดประเภทของคุณลักษณะที่ใช้ในการประเมินผู้พูดแต่ละภาษา 12 ประการนั้นออกเป็น 2 ประเภท คือ ด้านความรู้และสถานภาพ (เช่น ด้านสติปัญญา การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น) กับด้านจริยธรรม (เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความมีน้ำใจ และความซื่อสัตย์ เป็นต้น) จะพบว่าผู้พูดภาษาไทยอีสานจะได้รับการประเมินในด้านจริยธรรมสูงกว่า แต่จะได้รับการประเมินด้านสถานภาพต่ำกว่าทั้งจากประชากรกลุ่มภาษาไทยกลางและจากกลุ่มภาษาอีสานด้วยกันเอง ผลการศึกษาในข้อนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เวิลค์ (Wölck, 1973) ในเปรู ซึ่งพบว่าเมื่อผู้พูดพูดภาษาสเปน ผู้พูดจะได้รับการประเมินสูงกว่าเมื่อพูดภาษาเคชัวในด้านความรู้ความสามารถและสถานภาพทางสังคม แต่เมื่อผู้พูดพูดภาษาเคชัวก็จะได้รับการประเมินให้สูงกว่าในด้านจริยธรรม

ผลการศึกษาทัศนคติทางภาษาจากงานวิจัยส่วนใหญ่ซึ่งสอดคล้องกันทำให้ได้ข้อสรุปที่ว่า กลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะมีทัศนคติในทางบวกกับกลุ่มและภาษาของตน และกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ

และสังคมที่ต้อยกว่าก็จะยอมรับสถานภาพที่สูงกว่าของกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่สูงกว่านั้น ทั้งนี้จะเห็นว่า ผู้ประเมินจะประเมินโดยใช้ทัศนคติรวมซึ่งเป็นความเห็นโดยทั่วไปและเป็นแบบอย่างเดียวกันของบุคคลในกลุ่มของตน (Social stereotyped attitudes) เป็นเกณฑ์ในการประเมิน

การวัดทัศนคติจากแบบสอบถามอื่น ๆ ให้ผลที่สอดคล้องกับทัศนคติที่วัดจากวิธีการของ Matched - guise technique กล่าวคือ ตัวอย่างประชากรกลุ่มภาษาอีสานที่มหาวิทยาลัยทั้งสองแห่งส่วนใหญ่แสดงทัศนคติในทางบวกต่อภาษาไทยอีสานของตน และผู้ตอบจำนวนมากเห็นว่าภาษาไทยถิ่นอีสานควรได้รับการสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนอย่างกว้างขวาง ตลอดจนยังได้รับการพัฒนาให้ทันสมัยเพราะเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมอันดีงามที่สืบทอดมาแต่โบราณของชาวอีสาน ★

Bibliography

- Edwards, John R.. "Language Attitudes and Their Implications among English Speakers." In Ryan, Ellen B. and Howard Giles, eds., *Attitudes towards Language Variation : Social and Applied Contexts*. London : Edward Arnold, 1982.
- Lambert, W.E.; R. Hodgson, R.C. Gardner, and S. Fillenbaum. "Evaluational Reactions to Spoken languages." *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 60, 1960, pp. 44 - 51.
- Palikupt, Deeyoo. "Central Thai and Northeastern Thai : A Linguistic and Attitudinal Study." Ph.D. Dissertation, University of Texas at Austin, 1983.
- Street, Richard L. and Robert Hopper. "A Model of Speech Style Evaluation." In Ryan, Ellen B. and Howard Giles, eds., *Attitudes towards Language Variation : Social and Applied Contexts*. London : Edward Arnold, 1982.
- Tucker, G.R. and W.E. Lambert. "White and Negro Listeners' Reactions to Various American - English Dialects." *Social Forces*, 47, 1969, pp. 463 - 468.
- Wölck, Wolfgang. "Attitudes toward Spanish and Quechua in Bilingual Peru." In Shuy, Roger and Ralph W. Fasold, eds., *Language Attitudes : Current Trends and Prospects*. Washington D.C. : Georgetown University Press, 1973, pp. 129 - 148.